

vergadering **C89**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed

van 22 december 2022

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over varend erfgoed – 741 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de aanpassing van het koninklijk besluit met betrekking tot historische liften – 889 (2022-2023)	6
VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de voortdurend stijgende prijzen voor studentenkamers door het aanbodtekort – 872 (2022-2023)	8
VRAAG OM UITLEG van Sarah Smeyers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de langetermijnvisie over de opvang van de Oekraïense vluchtelingen – 894 (2022-2023)	10

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over varend erfgoed – 741 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister, in 2019 schreef u in uw beleidsnota voor onroerend erfgoed dat het beheer van het meer grootschalige varend erfgoed een knelpunt vormt, dat een aantal dossiers op beheeruitdagingen stuit die voor het gemiddelde openbare bestuur moeilijk zijn en dat u daarom samen met partners een haalbare oplossing voor die schepen en dat rijke maritieme verleden wil ontwikkelen.

Het zijn vaak moeilijke dossiers waar een bijzondere aanpak voor nodig is. Het laatste jaar kwamen een aantal erfgoedschepen in de media, meestal met – uiteindelijk – goed nieuws: het walenschip Céphée, garnalenvissersschip N.116 Nostalgie, de Doelse kogge en de Askoy II.

Hoe evalueert u de beheerproblematiek rond het varend erfgoed vandaag? Zijn er al een aantal oplossingen in de maak of gevonden, zoals u aangeeft in uw beleidsnota? Plant u op korte termijn nog specifieke initiatieven voor het varend erfgoed?

Eind december loopt het mandaat van de leden van de Vlaamse Commissie Varend Erfgoed af. In het Belgisch Staatsblad verscheen in augustus de oproep tot kandidaatstelling. Tot uiterlijk 3 oktober kon men een motivatiebrief en cv naar het secretariaat van de Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO) sturen.

Hoe verloopt de procedure voor de aanstelling van nieuwe leden voor de Vlaamse Commissie Varend Erfgoed? Zijn er voldoende kandidaturen gesteld? Zal de commissie tijdig opnieuw samengesteld zijn?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, voorzitter. Ik ben heel blij om met jullie de laatste commissie te mogen meemaken, in een evenwicht Onroerend Erfgoed-Wonen. Dat lijkt me mooi.

Mevrouw Van Werde, dank u wel voor uw vraag. Niet alleen vanwege uw interesse in Onroerend Erfgoed, maar ook omdat ik een zwak heb voor varend erfgoed. Industrieel en varend erfgoed zijn mijn twee favorieten, denk ik. Dat heeft trouwens ook veel te maken met het feit dat ik de laatste jaren een paar keer heb kunnen samenzitten met mensen en vrijwilligers die daarmee bezig zijn, onder andere met de West-Hinder. Die hebben dat fantastisch gedaan. Het is ongelooflijk mooi om die boot een keer te zien. Die ligt nu in Zeebrugge. Ik heb hem laatst nog naast het Havenhuis zien liggen, en die is vanbinnen ongelooflijk mooi om een keer te bezoeken. Alles is er nog zoals toen de boot uit dienst genomen is in de jaren – wat was het weer? – 90 of 80. Zelfs de aspirine, de pilletjes, zijn er nog, de kaarten, het deel waar het anker binnengeloodst werd ... Het is ongelooflijk om eens te zien en dat zijn heel boeiende mensen. Jammer genoeg is de bezieler van de vzw – de heer Westerlund – vorig jaar overleden. Maar ze zetten dat werk in elk geval met ongelooflijk veel passie verder.

Maar goed, uw vragen dan. Varend erfgoed heeft onmiskenbare troeven, alleen al omdat schepen nu eenmaal enorm tot de verbeelding spreken, zoals alle werkende

machines en alles wat met water te associëren is. Maar varend erfgoed heeft ook met ander industrieel erfgoed gemeen dat het baat heeft bij een regelmatig gebruik, bijzonder onderhoudsintensief is en grote herbestemmingsuitdagingen stelt. Zelfs de oplossing die voor varend erfgoed vaak voor de hand ligt, het uitspelen ervan als bezienswaardigheid, stelt uitdagingen, want hier is dan weer een geschikte infrastructuur voor nodig. Er moeten ook actoren zijn die voor het beheer in al die dimensies willen instaan.

U verwees naar het regeerakkoord. Daar staat inderdaad een belangrijk werkpunt in met betrekking tot varend erfgoed, dat overigens in mijn beleidsnota is hernomen. Ik citeer: "... het beheer van het meer grootschalige varend erfgoed vormt een knelpunt, een aantal dossiers stuiten op een beheersuitdaging die voor het gemiddelde openbare bestuur moeilijk is. Daarom ontwikkelen we, samen met de partners, een haalbare oplossing voor die schepen en dat rijke maritieme verleden."

Die haalbare oplossing is geen toverformule, die overal kan worden toegepast. Het beheren van varend erfgoed, grootschalig dan wel kleinschalig, is een kwestie van maatwerk en vooral samenwerking. De varend erfgoedregelgeving reikt instrumenten aan, we kunnen varend erfgoed beschermen, en dit vormt dan weer een aanknopingspunt voor premies. Dit helpt soms om partners te overtuigen. Het is dus zaak om op het juiste moment de juiste stimuli te bieden, en soms leidt dat tot interessante win-wins. De West-Hinder 3 is zo'n voorbeeld van een dossier waar de bescherming heeft bijgedragen om een beheerpartner te overtuigen om zich over het schip te ontfermen.

De Askoy II is trouwens ook fantastisch. Als je de kans hebt om dat eens te bezoeken ... Dat zijn twee broers, de gebroeders Wittevrongel, legendarische figuren die de boot effectief gered hebben. Hij lag in Nieuw-Zeeland helemaal onder het zand. Die hebben via bevriende kmo's en een paar familiebedrijven de fondsen kunnen werven om die boot naar hier te halen. Ze hebben die nu fantastisch gerestaureerd. Ik denk dat beide broers – de ene is net boven de 80, de ander net eronder – de bedoeling hebben om toch nog een keer naar de Stille Zuidzee te varen. Goed, we zullen zien of we een uitnodiging krijgen. Het is in elk geval een prachtig project. De boot is trouwens ooit nog gebruikt voor drugstrafiek. *(Opmerkingen van Kurt De Loor)*

Ik wil maar zeggen: in de Stille Zuidzee of zoiets. Maar het is een zeer boeiend verhaal. Ze hebben de boot nu helemaal gerestaureerd. Het is echt de moeite.

Anderzijds keurde de Vlaamse Regering op 2 december jongstleden het Relance-subsidiebesluit goed voor de Antwerpse Droogdokkensite. Dat is in het kader van de relance dat we daarnaar kijken. Dit is een als monument beschermde onroerenderfgoedlocatie, die een inhoudelijke link vertoont met varend erfgoed, en die de stad Antwerpen tot 'maritieme belevingssite' wil ontwikkelen. De West-Hinder III zal er een plaats vinden, alsook de Céphée, het walenschip, een ander schip waarnaar u in uw vraagstelling verwijst.

Door te investeren in de restauratie en de herbestemming van de monumentale delen van de Droogdokkensite, biedt de Vlaamse overheid met andere woorden op langere termijn perspectief voor varend erfgoed.

Het traject van de Doelse kogge is soortgelijk. De kogge is weliswaar geen varend, maar archeologisch erfgoed, maar het gaat ook over een schip. Om varend erfgoed te zijn moet het effectief varen. Dat was bijvoorbeeld ook het geval met de West-Hinder, dat schip lag op een droogdok met stellingen onder en niet in het water. Het moet varend zijn om als dusdanig erkend te worden. En de Doelse kogge zal nooit meer varen – laat het ons daarover eens zijn.

De kogge conserveren betekende al een bijzondere uitdaging, maar ook hier is erfgoedzorg een instrument in een groter verhaal, met name het toekomstperspectief dat we uitstippelden voor Doel, dat we ook op diverse manieren willen ondersteunen. De kogge zal als gerestaureerde erfgoedattractie bijdragen aan de oplossing.

Zoals ook in het regeerakkoord en in mijn beleidsnota te lezen valt, is er voor het varenderfgoedbeleid een uitgebreid regelgevingskader voorhanden. We hebben een decreet en een bijbehorend uitvoeringsbesluit, we inventariseren en beschermen varend erfgoed en we geven subsidies voor het onderhoud ervan. We hebben dus instrumenten die we kunnen inzetten in het maatwerk dat het varenderfgoedbeleid toch altijd blijft.

Niettemin valt te noteren dat het Varenderfgoeddecreet ondertussen dateert van 2002. We zijn twintig jaar verder. Dit is dus een geschikt moment voor een evaluatie, en die zal volgend jaar worden opgestart met een analyse van het beschermde varenderfgoedbestand.

Het mandaat van alle onroenderfgoedadviesraden verloopt eind dit jaar. De nieuwe samenstelling gebeurt na een oproep tot kandidatuurstelling. Voor de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE) en de Vlaamse Heraldische Raad is er ondertussen een beslissing genomen. Voor de Vlaamse Commissie Varend Erfgoed (VCVE) dienden zich onvoldoende kandidaten aan. We zoeken momenteel uit hoe we dit op korte termijn kunnen oplossen, maar het gebrek aan interesse is wel een teken aan de wand en toont aan dat een grondige denkoefening over de toekomst van de VCVE aan de orde is.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Minister, dank u wel voor de stand van zaken. Ik merk aan uw enthousiasme dat het varend erfgoed u na aan het hart ligt. Ik hoor dat de meeste dossiers dan toch een goede afloop kennen. Dat doet me plezier. Het is ook logisch dat elk schip een andere aanpak vereist. Dat zijn natuurlijk allemaal heel andere types.

Het lijkt me inderdaad wel dat een Varenderfgoeddecreet van twintig jaar oud aan herziening toe is. Ik ben ook blij dat u de problemen bij de VCVE wilt aanpakken. Drie dossiers op vier jaar tijd is erg weinig. Het is inderdaad niet te verantwoorden dat je dan zo'n commissie in stand houdt. Is het een optie om de taken van de VCVE onder te brengen bij de VCOE? Natuurlijk als dat de taken van de VCOE niet te erg belast of verzwaart.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Uw suggestie is exact wat we nu aan het bekijken zijn. We zijn met het agentschap aan het nagaan of het een idee is om de VCVE onderdeel te maken van de VCOE, wat een beetje logisch is, hoewel varend erfgoed inhoudelijk een eigen specificiteit heeft. We bekijken hoe we daarin kunnen tegemoetkomen.

Nu, het mag geweten zijn dat we voor de VCVE één kandidatuur gehad hebben. Eén iemand had zijn interesse geuit. In die zin is het wel duidelijk dat we daar met een moeilijkheid zitten.

Als we toch bezig zijn over de West-Hinder en Askoy II, dan kan ik u aanraden om eens een keer in Oostende te gaan varen met de Crangon. Daar kun je effectief garnalen gaan vissen. Ik heb het een keer mogen meemaken. Je kunt dat met de familie afhuren. We hebben toen twee keer een hondshaai vastgehad en, voor alle duidelijkheid, opnieuw in het water gegooid. Het is fantastisch om eens een keer

te doen. Die garnalen worden dan klaargemaakt op de boot zelf. Dat is bijzonder lekker. Soit, het is maar een tip voor de kerstvakantie, als het niet te koud is.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Ik heb geen slotwoord, maar ik heb intussen wel een heel lijstje aangelegd van al de schepen die ik nog moet bezoeken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Manuela Van Werde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de aanpassing van het koninklijk besluit met betrekking tot historische liften – 889 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): De historische liften zijn al uitgebreid aan bod gekomen hier, in een aantal commissies. We hebben het al gehad over de problematiek. Als oplossing is er een verlenging van de termijn voor modernisering aangekondigd, maar het blijft wachten op de aanpassing van het KB om die aangekondigde verlenging officieel te maken. Ondertussen staat er op de website van de FOD Economie nog steeds te lezen dat liften in dienst gesteld voor 1958 ten laatste op 31 december 2022 gemoderniseerd moeten zijn. Het uitstel met een jaar voor deze liften zonder erfgoedwaarde en het uitstel tot 2027 voor deze liften met erfgoedwaarde staat onder voorbehoud. Eind december, daar zijn we aanbeland. Nog een week en dan zitten we in het nieuwe jaar, geloof ik.

Dus ik vroeg mij af: is er nog overleg geweest tussen de bevoegde federale en gewestelijke partijen? Hoever staat men met de aanpassing van het KB? Hebt u enig idee wanneer er gestart kan worden met duidelijke communicatie naar de eigenaars en de beheerders van historische liften?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mevrouw Van Werde, dank u wel voor uw vragen. Ik ga ze samen nemen.

Het dossier van de historische liften wordt regelmatig behandeld in deze commissie. In oktober gaf ik u nog de laatste stand van zaken mee. Ik ga dus niet de volledige historiek herhalen. Wel kan ik u intussen vorderingen aankondigen.

Ten eerste, de beslissing om de moderniseringsdeadline voor de oudste liften te verschuiven, blijkt op federaal niveau eindelijk te zijn genomen. Dat is toch al een grote hervorming die men doorgevoerd heeft.

De wijziging van het KB van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van de liften is ondertekend door federaal minister Pierre-Yves Dermagne, bevoegd voor Economie en Werk, en de koning. Het besluit zou nog in de loop van deze maand gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad en zal op 1 januari 2023 in werking treden. De informatie op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed vermeldt ondertussen al informeel de verlengde deadline voor het moderniseren van het oudste liftensegment, met name tot 31 december 2027.

Ten tweede, ook de zoektocht naar uitzonderingen voor het beveiligen van historisch waardevolle liften blijkt te vorderen. De FOD Economie heeft een werkgroep samengesteld die in uitvoering van het gewijzigde KB concrete voorstellen uitwerkt

voor een modernisering van historische liften met respect voor de erfgoedwaarde. De voor onroerend erfgoed bevoegde, gewestelijke instanties zijn hierin vertegenwoordigd. De werkgroep kwam dit najaar al zes keer bijeen. Op de agenda stond de beveiliging van open liftschachten, vouwdeuren en glazen kooi-daken, telkens zeer specifieke erfgoedkenmerken van historische liften. Eenmaal deze werkzaamheden afgerond zijn en er een consensus bereikt is omtrent de voor historische liften specifieke beveiligingsmaatregelen, zullen de resultaten gecommuniceerd worden naar de eigenaars en beheerders van historische liften.

U kon tot slot ook in de pers vernemen dat steeds meer eigenaars hun lift als historisch waardevol laten attesteren. Eind oktober ondertekende ik persoonlijk het honderdste attest. U was daar trouwens aanwezig, mevrouw Van Werde, toevallig of niet in een pand waar u zelf nog gewoond hebt, als ik mij niet vergis.

Ik ben dus tevreden dat dit dossier traag maar gestaag in de juiste richting evolueert.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Dank u, minister. Goed nieuws, eindelijk.

Ik heb eens opgezocht wanneer ik mijn eerste vraag over deze problematiek heb gesteld. Dat was mei 2017. Het was nog aan toenmalig minister-president Bourgeois. Zo lang is het geleden.

Ik ben heel blij dat het KB uiteindelijk gewijzigd is. De deadline is dus officieel verschoven naar 2027: goed nieuws, alleen maar goed nieuws.

Wat die werkgroep betreft, dat is natuurlijk ook goed nieuws. Ik hoop alleen dat er niet nog eens vijf jaar over gaat voordat de eigenaars weten waar ze aan toe zijn. Laat ons hopen dat dat sneller gaat.

Nu, ik ben bijzonder blij met deze evolutie. Het is natuurlijk allemaal op de valreep. Ik zei het al: over een week is het Nieuwjaar. Enfin, iets meer dan een week, maar goed. Het minste wat je kunt zeggen van het federale niveau, is dat ze de spanning er toch wel tot op het laatste moment ingehouden hebben. Maar het is allemaal zeer goed nieuws.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Joke Schauvliege (cd&v): Ik sluit mij uiteraard graag aan bij collega Van Werde. Het is goed dat de deadline is opgeschoven.

Maar ik heb een bijkomende vraag. Ik merk dat de communicatie federaal niet zo vlot is, dat daar zo weinig communicatie rond is. Ik vroeg mij af, ook al is het uw bevoegdheid niet, minister, of het toch niet kan dat Vlaanderen daar ook ergens een mededeling of een communicatie rond doet, zodanig dat de eigenaars ook weten waar ze aan toe zijn? Want ik merk dat de informatie toch niet zo duidelijk doorstroomt vanuit het federale niveau.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik denk inderdaad, mevrouw Schauvliege, dat wij daar onze rol vervullen. Wij hebben dat, zoals gezegd, ook op de website gezet waarop mensen die met erfgoed bezig zijn eerst gaan kijken. Maar ik betreur inderdaad ook – en dat is ook gericht aan mevrouw Van Werde – dat het federaal een beetje lang geduurd heeft en dat die communicatie daar achterwege blijft, zoals mevrouw Schauvliege aangeeft.

Ik moet wel zeggen dat we nu in overleg zijn. We zijn ook vertegenwoordigd in die werkgroepen. Sindsdien zijn die, dit najaar alleen al, zes keer – heb ik daarnet gezegd in het antwoord – samengekomen. Dus ik hoop dat wij nu, doordat we betrokken zijn in die werkgroepen, er ook wat mee achter kunnen zitten en duwen, zodat het nu vooruitgaat en niet stil komt te liggen. Maar mevrouw Van Werde, ik zou u toch aanraden om eind volgend jaar uw vraag nog een keer te herhalen, zodat we daar druk op blijven zetten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de voortdurend stijgende prijzen voor studentenkamers door het aanbodtekort – 872 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Het Kotkompas, een jaarlijkse analyse die we hier wel kennen, heeft nu voor de derde keer resultaten uitgebracht. De conclusies bevestigen dat de betaalbaarheid van studentenhuisvesting een issue blijft. De gemiddelde huurprijs van een kamer was hoog, die blijft ook hoog. Die zit rond 400 tot 450 euro per maand. In het rapport geven trouwens ook steeds meer studenten aan dat de betaalbaarheid de belangrijkste reden is om niet op kot te gaan.

U kent ons standpunt: studeren mag geen luxeproduct worden. Het aanbod in de studentenhuisvesting en van de studentenkamers moet omhoog. Het aanbod moet niet enkel omhoog in het dure segment. Als we jongeren hun studiekansen niet willen ontnemen, moeten we al het mogelijke diverse aanbod kunnen laten toeneemen. Want op kot gaan betekent voor kwetsbare jongeren vaak het verschil tussen het wel of niet gaan studeren van datgene waar je je oog op hebt laten vallen.

Er zijn verschillende mogelijkheden om het tekort aan studentenhuisvesting te verminderen. We hebben hierover al een aantal keren van gedachten gewisseld. We spraken over grotere studentencomplexen, studentendorpen aan de stadsrand, maar zeker over het overwegen om over te gaan tot het bouwen van sociale studentenkoten. Een jaar geleden vroeg ik u al om sociale huisvestingsmaatschappijen, binnenkort de woonactoren, te betrekken bij het aanbieden van – wat ik noem – sociale studentenkamers. Ik blijf geloven dat zij een belangrijke bijdrage kunnen geven in het verhogen van het aanbod en voornamelijk in het betaalbare aanbod. Ik wil daar mijn vraag herhalen, omdat het duidelijk is dat de nood er blijft zijn.

We zien ook dat er steeds meer studenten met een leefloon zijn: 8500 studenten op dit moment. Voor hen is het trouwens mogelijk nog belangrijker om de studies te kunnen aanvatten en zeker ook te kunnen afmaken. We hebben de afgelopen dagen in de media gezien dat er mensen dankzij dat leefloon echt wel studies kunnen aanvatten en afmaken en hun arbeidskansen verhogen, maar ook echt wel kunnen breken met de vicieuze cirkel van armoede. Het is net de bedoeling om die kwetsbare studenten te ondersteunen.

Minister, hebt u kennisgenomen van de derde editie van het Kotkompas? Wat zijn volgens u de voornaamste conclusies?

Wilt u overwegen om in overleg te gaan met sociale huisvestingsmaatschappijen, al is het maar om te kijken waar men eventueel door de expertise die ze hebben met toewijzing of sociale bouw een meerwaarde kan betekenen?

In samenwerking met het Overlegplatform Private Huur – Studentenhuisvesting organiseerde de administratie op 26 september en 11 oktober denkdagen. Kunt u daar wat meer over vertellen? Wat waren de voornaamste knelpunten? Welke beleidsaanbevelingen werden geformuleerd? Hoe kunt u daar eventueel rekening mee houden in uw verdere beleid?

Zal het onderzoeksrapport naar het aanbodbeleid rond studentenhuisvesting, dat wordt uitgevoerd door het Steunpunt Wonen, zoals aangekondigd deze maand opgeleverd worden?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Dank u wel, mevrouw Jans, voor uw vragen. Het rapport van KotKompass brengt, zoals u zelf al aanhaalt, de gekende knelpunten naar boven, namelijk: betaalbaarheid en een aanbodtekort, dat zich vooral situeert bij het segment van de basiskoten.

De conclusies van het rapport kwamen ook aan bod op de twee denkdagen inzake aanboduitbreiding van studentenhuisvesting. Het opzet van de denkdagen was om ervaringen uit te wisselen over de verschillende vormen van studentenhuisvesting en de mogelijkheden om het aanbod uit te breiden. Tegelijk diende de bespreking ertoe om ook knelpunten in kaart te brengen en concrete beleidsaanbevelingen te doen om de aanboduitbreiding te faciliteren.

Op de denkdagen werd er onder andere dieper ingegaan op de kotmadamformule of het hospitawonen en private studentenhuisvesting in grote complexen van marktspelers. In de debatten van de denkdagen bleef het streven naar een betaalbaar bijkomend studentenhuisvestingaanbod centraal staan.

We hebben de discussie over het aanbod door sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) op deze markt al eens gehad in de commissievergadering van 9 juni dit jaar. Zoals u weet laat de Vlaamse Codex Wonen toe dat SHM's gemengde projecten realiseren. Die mogelijkheid blijft voor de toekomstige woonmaatschappijen behouden, waarbij de lokale besturen meer zeggenschap zullen hebben. Dus, als studentensteden aan de woonmaatschappij de opdracht willen geven om op die gemengde projecten meer in te zetten, dan zullen zij dat kunnen.

Maar zoals ik toen ook al had aangegeven in de commissie, verwacht ik dat de sociale huisvestingssector vooral blijft inzetten op zijn kerntaak, namelijk de aanboduitbreiding van het sociale huuraanbod. Ik denk dat we het erover eens kunnen zijn dat ook daar zeer grote noden zijn om meer sociale woningen te hebben.

Daarom wil ik nogmaals oproepen tot redelijkheid inzake de verwachtingen naar de sector toe als het over de realisatie van studentenhuisvesting gaat. Het is goed dat dergelijke gemengde projecten mogelijk zijn, maar de inspanningen van de sociale huisvestingssector moeten bij zijn kerntaak liggen.

Wat uw derde vraag betreft: op de denkdagen kwamen verschillende thema's aan bod, zoals ook aangehaald in mijn antwoord op de eerste vraag. De bevindingen en beleidsaanbevelingen uit de denkdagen zullen nog worden gevoed met de onderzoeksresultaten van het ad-hoconderzoek van het Steunpunt Wonen inzake aanboduitbreiding van studentenhuisvesting.

Deze week heeft ook een focusgroep plaatsgevonden waarbij dan specifiek de private spelers mee aan tafel zaten. Als het gaat over aanboduitbreiding, zijn het dan ook voornamelijk de private ontwikkelaars die de realisatie op zich zullen nemen. Het is dan ook heel relevant om in kaart te brengen welke hindernissen zij ondervinden. Samen met de bevindingen van de twee denkdagen, de focusgroep

en de resultaten van het onderzoek zullen in het voorjaar de beleidsaanbevelingen gefinaliseerd worden.

Wat uw laatste vraag betreft kan ik heel kort zijn. Het onderzoeksrapport van het Steunpunt Wonen wordt inderdaad eind deze maand verwacht. Zoals steeds doet de stuurgroep dan een finaal nazicht. Nadien volgt de oplevering.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Ik denk dat we stilaan komen tot de essentie, dat de tekorten op de studentenhuisvestingsmarkt zich voornamelijk bevinden bij de basiskoten. Ik heb ook wel de indruk dat alles wat erbij komt op dit moment, meer de luxekoten of de kleine studio's zijn. Daar vind je, in die prijscategorieën, wel nog voldoende. De basiskoten zijn inderdaad wel een probleem.

Het is goed dat u op de denkdagen rond die kotmadamformules, meer het Leuvense verhaal, en het hospitaverhaal, het Gentse verhaal, bent doorgegaan. U weet dat ik dat ook een belangrijk stuk vind in het aanbod, om dat zo divers mogelijk te houden. Ik vind het op zich wel een charmante vorm van studentenhuisvesting. Het speelt ook in op het efficiënt benutten van de ruimte in de huizen, en het is vaak nog net iets betaalbaarder dan al de rest.

Ik heb u horen zeggen dat eind deze maand – dat zou dus ongeveer nu zijn – die studie klaar zou zijn. Dat moet dan nagekeken worden, en dan wordt die opgeleverd. Hebt u zicht op de timing, of op de termijn van die oplevering? Het is gewoon praktisch om te kijken wanneer we mogelijk in de commissie dat onderzoeksrapport kunnen raadplegen. Dat is niet helemaal duidelijk.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Neen, in alle eerlijkheid, ik kan u dat nu niet direct zeggen, maar ik wil dat wel nog nakijken en eventueel zelfs nog vandaag laten weten via de secretaris van de commissie. En dat we daar in januari op uw vraag of op jullie vraag een keer over samenzitten, een gedachtewisseling houden of wat dan ook, daar zijn we zeker toe bereid. Maar als het goed is zullen we vandaag nog meer concrete informatie doorgeven wat de timing betreft aan de voorzitter en de secretaris van de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (cd&v): Dank u wel, en zeker bereid. Ik hoop dat dan via de secretaris te krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sarah Smeyers aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de langetermijnvisie over de opvang van de Oekraïense vluchtelingen – 894 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, ik weet niet of u op de achtergrond de Sint-Jozefskerk van Aalst ziet? Maar daar gaat mijn vraag niet over.

Mijn vraag gaat over de langetermijnvisie op de opvang van de Oekraïense vluchtelingen. We zijn een gastvrije en genereuze regio, een deelstaat die er alles

aan doet om de Oekraïense vluchtelingen crisis op een degelijke manier het hoofd te bieden. We zijn dat al een jaar op een goede manier aan het doen, als u mijn mening vraagt. Van vrijwilligers in de verschillende gemeenten en provincies tot de Vlaamse overheid: alles is in het werk gesteld om de Oekraïense vluchtelingen die in Vlaanderen verblijven op een zo goed mogelijke manier te helpen.

Zo startten twee weken geleden, op maandag 12 december, nog – na Antwerpen en Mechelen – de voorbereidende werken voor een nooddorp voor Oekraïense vluchtelingen in Gent. Dat is het derde nooddorp in Vlaanderen. In april volgend jaar zullen de eerste tweehonderd vluchtelingen daar hun intrek kunnen nemen als doorstroomfaciliteit, die dan uiteindelijk plaats zal bieden aan zeshonderd bewoners. Plannen voor een vierde nooddorp zijn er momenteel, denk ik, nog niet, maar dat derde is dus al hoopvol.

In totaal worden in Vlaanderen nu al 30.000 Oekraïense vluchtelingen opgevangen. De oorlog in Oekraïne is echter nog niet gedaan. Het is momenteel koud, dus ik denk dat we nog een vluchtelingenstroom kunnen verwachten. Vredesonderhandelingen zitten er blijkbaar nog niet direct in. Alles wijst erop dat we ons momenteel in een patstelling bevinden, waarbij de Russische president Poetin de winterse koude als oorlogswapen wil gebruiken door systematisch de Oekraïense energievoorzieningen en -installaties te vernietigen. Van hun kant lijken de Oekraïners enkel vrede te willen nemen met de herovering van de bezette gebieden.

Daar gaan wij niet veel aan kunnen veranderen. Mijn vraag gaat over wat wij binnen ons bevoegdheidsdomein of wat u, minister, binnen uw bevoegdheidsdomein, kunt doen en doet en wat er nog moet gebeuren.

Hoe ziet u de uitdagingen inzake de opvang van de Oekraïense vluchtelingen evolueren op langere termijn? Welke concrete vragen of noden ziet u in algemene zin, maar ook zeer specifiek op het vlak van huisvesting? Ik weet dat het soms afgezaagd kan zijn, maar als schepen van Wonen van een centrumstad zie ik toch wel dat het water onze ambtenaren tot aan de lippen staat, wat betreft het zoeken naar degelijke huisvesting voor Oekraïners. Dat betreft in eerste instantie de tijdelijke of noodopvang als Oekraïense gezinnen hier toekomen, maar op langere termijn ook het zoeken naar structurele huisvesting. Hoe ziet u dat? Ziet u eventueel andere opportuniteiten?

In welke mate is een langetermijnvisie ontwikkeld of wordt die ontwikkeld? Welke stappen zou u in de toekomst ondernemen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mevrouw Smeyers, dank u wel voor de vragen. Ik heb deze morgen trouwens de Sint-Jozefskerk nog in het echt gezien toen ik richting Pier Kornel reed in Aalst. Het is heel frappant om te zien hoe beeldbepalend die is voor de skyline van Aalst. *(Opmerkingen van Sarah Smeyers)*

Uw eerste en tweede vraag neem ik samen. Vlak na het begin van de oorlog in Oekraïne heeft de Vlaamse Regering meteen haar verantwoordelijkheid opgenomen en een opvangstrategie uitgetekend. Die was in eerste instantie vooral gericht op het zo snel als mogelijk voorzien in voldoende opvangplaatsen, evenwichtig gespreid over Vlaanderen. Zoals u weet, gingen de eerste voorspellingen uit tot 200.000 ontheemden in België en 60 procent daarvan, 120.000, in Vlaanderen. De eerste bekommernis was dan ook om deze mensen op een menswaardige manier een dak boven het hoofd te bieden.

Deze raming werd nadien meermaals naar onderen bijgesteld. Na een eerste evaluatie in juni werd de opvangstrategie tot eind 2022 bijgesteld. Recent werd deze opvangstrategie opnieuw geactualiseerd, gelet op de uitstroom van #PlekVrij

en het in stand houden van de beschikbare publieke capaciteit. Er wordt een gerichte en proactieve aanpak opgezet in samenspraak met de as gouverneurs-burgemeesters en de VLOT-teams (Vlaamse Ondersteuningsteam) om een stabiele en afdoende buffer aan publieke plaatsen op te bouwen.

Tot op heden lag in de opvangstrategie het accent in hoofdzaak op het creëren van opvangplaatsen. Dat blijft nog altijd een zeer belangrijke doelstelling. Echter, het aanhouden van de oorlog en de recente Europese verlenging van het statuut van tijdelijk ontheemden tot maart 2024 en een eventuele verlenging na maart 2024 werpen een ander licht op de zaak. Bij een langdurig oorlogsconflict, en daar moeten we toch van beginnen uit te gaan – eergisteren was er een ontmoeting van Loekasjenko en Poetin, dat wijst allemaal op niet veel goeds –, zal er naast de opvang van ontheemden in de beleidsstrategie meer en meer aandacht uitgaan naar integratie, toeleiding naar werk en taalkennis. Naast opvang treden immers de participatie en de inschakeling in het arbeidscircuit meer en meer op de voorgrond.

Vorige week nog heeft de Vlaamse Regering beslist om de tewerkstellingsstrategie aan te scherpen. Zo zullen lokale besturen en OCMW's versterkt moeten inzetten op de toeleiding naar de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt de juridische mogelijkheid van een verplichte inschrijving bij VDAB, gekoppeld aan het statuut, onderzocht. Tewerkstelling wordt op die manier een hoofdthema binnen de schoot van de taskforce Oekraïne.

Deze dimensie zal ook in de middellange termijn aanpak worden geïntegreerd. In een dergelijk beleidsscenario wijzigt de functie van het opvangaanbod, dat dan veel meer als doorgang en tussenstap naar de reguliere woonmarkt zal fungeren, op een druppelsgewijze manier. Het zal zaak zijn dit beheersbaar te houden en te kunnen kanaliseren zodanig dat de druk op de reguliere woonmarkt niet of maar zeer beperkt toeneemt.

Bovendien is de aantrekkingskracht van de reguliere woonmarkt begrijpelijk en onvermijdbaar – dat hebben we van in het begin gezegd: de ontheemde Oekraïners hebben op basis van hun statuut een vrije keuze van vestiging. Bij het opzetten van een structureel integratietraject en werkbegeleiding zal bij de ontheemden de vraag naar huisvesting op de reguliere woonmarkt eveneens onvermijdelijk toenemen.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. U zegt het eigenlijk: de situatie waar we nu in zitten, is begonnen met de keuze die de Federale Regering gemaakt heeft voor het statuut van tijdelijk ontheemden. U kunt zelf – achteraf is het gemakkelijk – vaststellen dat dat 'tijdelijk ontheemden' relatief wordt en dat dat een duurzame ontheemding, als ik dat zo mag noemen, zal worden en dat we daar toch op een andere manier naar zullen moeten beginnen te kijken.

Eén zaak – en dat is goed, het is gisteren tijdens de plenaire vergadering ter sprake gekomen – is inderdaad de verplichte inschrijving bij VDAB en het versterkt inzetten vanuit de OCMW's, VDAB en werkwinkels om de Oekraïners, mannen en vrouwen, aan het werk te krijgen zodanig dat de druk op de sociale woningmarkt toch niet al te groot wordt en zij dankzij die job direct hun weg vinden naar de private woningmarkt. Vanuit het stedelijk beleid moeten we inderdaad focussen op de noodwoningen om de eerste maanden te overbruggen.

Het is een kluwen. Ik geef gewoon de suggestie om het nog eens te bekijken. Ik blijf het heel erg jammer vinden dat we de LOI-woningen (lokaal opvanginitiatief) die we hebben niet kunnen inzetten om tijdelijk ontheemde Oekraïners op te

vangen, omdat zij nu eenmaal dat ander statuut hebben en het daardoor gewoon niet mogelijk is om leegstaande LOI-woningen te gebruiken als tijdelijke noodwoning, als doorstroomwoning voor Oekraïense gezinnen. Ik weet dat onze fameuze staatsstructuur daar aan de grondslag ligt en dat het allemaal niet zo gemakkelijk is om dat statuut de ene week als LOI te zien, de andere week als noodwoning voor tijdelijk ontheemden. Ook daar ligt dat allemaal in het feit dat er gekozen is voor dat ander statuut. Ik vind het dan in de praktijk op het terrein heel moeilijk uit te leggen dat je als stad LOI-woningen ter beschikking hebt, maar dat je daarnaast voor Oekraïense gezinnen nog andere woningen moet gaan zoeken. Ik weet dat u niet alle tools in handen hebt om daar iets aan te doen, maar het zou toch goed zijn dat de andere niveaus die opening maken richting de steden en de gemeenten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.